

משרד החנוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

ג ל ו ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
בעריכת נחמה ליבוביץ
שנת העשרים וחמש

השבוע לא יופיע עלון הדרכה	פרק ג'	ויחי (תשכ"ו)
------------------------------	--------	--------------

א. שאלת כללית

השווה את צוואת יעקב ליוסף מ"ז כ"ט, ל' למסירת דברי הצואה באזני פרעה ב' ה'.

מסירת הדברים לפרעה ג' ה'

צוואת יעקב מ"ז כ"ט-ל'

אבי השביעני לאמור: הנה אבוכי סח בקבוצי אשר כריתתי לי בארץ כנען שמה תקברני.	אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ירך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל תקברני במצרים ושכבתי עם אבותי ונשאחני מצרים וקברחני בקבורחתם
---	---

חסבר את סבת השנויים, (חסורים, הוספות) אחד לאחד.

ג. ט' ויעל עמו גם רכב גם פרשים

1) רש"ם ד"ה ויעל עמו: העלה יוסף עמו גם רכב, גם וב', כמו (בר' ה' כ')
"ויעל עולוח", לשון מפעיל.

(א) מה קשה לו בפסוקנו?

אא (ב) סניין לו שכפי פרושו כן הוא?

2) השווה ז': ויעלו אתן כל עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים

ט': ויעל עמו גם רכב גם פרשים

נסח להסביר את סבת השוני בין שני הפסוקים על פי דברי בעל הכתב והקבלת
בסדר כ"ב כ"ב קום לך אתם:

...יש הפרש גדול בין "הליכה עמהם" ובין "הליכה אתם", באמרו
"לא תלך עמהם" יורה מניעת הליכה פועלת, שלא ישתתף עמהם לילך,
כדי למלאות כונת משאלותם ולשמשם בקללת העם, ולא נכלל בלשון
זה מניעת החליכה מכל וכל; אמנם אמרו "לך אתם" אין במשמעותו
כי אם החליכה בעלמא שאין בה תועלת, כמו לטיול ולכבוד;
והודיעתנו החורה כונתו הרעה, שבאמת דעתו היתה היפך הצורי, כי
אמרה "וילך עם שרי סואב", אשר יורה על הליכה התועלת, למלא
משאלות לבגם ולשמש אותם בקללו את אויביהם.

ג. י"ט ויאמר יוסף אל תיראו כי התחת אלוהים אני

לפי דברי ר' אליעזר אשכנזי יש בדברי יוסף אלה שתי תשובות: אחת
לדברי השליחות מ"ז-י"ז ואחת לדברי האחים י"ח.

אא הסבר - כיצד!

ד. י"ט התחת אלוקים אני

תרגום אונקלוס: ארי דחלא ה' אבא

ספורנו: האמנם אני דיין החתון שאדון אחר גזרותיו ואעניש מי שחיה שליח מאתו,
לעשותם כמו בית דין, המבטל דברי בית דין חבירו. כי אמנם הייתם שליחיו
בזה בלי ספק, כענין (מ"ה) "לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים".

אור החיים: אם אתם חייבים ענש על הדבר - אלוקים שופט, ואני לא אקום ולא
אסור.

העמק דבר: חלא אתם עבדי אלוקים וכאשר תהיו עבדים לי, חלא אני מקפח כבוד
שמים ומקבל את עבדיו לי לעבדים, ובדרך שאמרה התורה בספר ויקרא
(כ"ה נ"ח) "כי לי בני ישראל לעבדים" - עבדי הם, ואין רצון הקב"ה
ואין כבודו שיהיו נסכרים לעבדים לזללתו.

1) במה שונה ת"א מפרושם של שלשת המפרשים ומה המריצו לתרגם
כפי שתרגם?

2) איזה משלשת הפרושים הנ"ל בראה לך הקרוב למשמעו של מקרא?

השבוע לא הופיע עלון הדרכה